

Siyasi Partiler Kanunu Bakımından CHP'nin Banka Hissedarlığı Meselesi

Av. A. Alp Beyaz, September 17, 2016

<https://www.beyaz.av.tr/single-post/2016/09/17/Siyasi-Partiler-Kanunu-Bak%C4%B1m%C4%B1ndan-CHPnin-Banka-Hissedarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-Meselesi>

Ülkemizin en köklü partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi'nin; kuruluşu sırasındaki olağanüstü şartlar, tek parti olması, kurucu gücü temsil etmesi ve belki de hepsinden önemlisi Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulmuş olması nedeniyle İş Bankası'nda %28,09 oranında hisse sahibi olduğu bilinmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisine ait söz konusu hissenin kaynağına ilişkin bilgiler, İş Bankası tarafından 1993 yılında çeşitli gazetelere verilen ilanlarla; "İş Bankası'nı kuran Atatürk'tür. İş Bankası'nın kurulması emrini o vermiş ve, 1 milyon lira sermayenin 250 bin liralık bölümünü de yine o ödemiştir. Bu 250 bin lira Hindistan'daki Müslümanların aralarında toplayıp, Kurtuluş Savaşı'nda kullanılması için Atatürk'e gönderdikleri paranın artan bölümüydü... İşte o 250 bin lira, milli sanayimizin kurulmasını, ülke ekonomisinin bugünkü boyutlarına yükselmesini sağlayan temel oldu" şeklinde açıklanmıştır.

Atatürk'ün 1933 yılında mal varlığının büyük bir bölümünü Cumhuriyet Halk Partisi'ne vasiyet ile bırakması üzerine, Atatürk'e ait söz konusu hisse miras yoluyla Cumhuriyet Halk Partisi'ne geçmiş ve uzun yıllar söz konusu hisse siyasi ve hukuki tartışma konusu yapılagelmiştir.

Hatta Adnan Menderes, Demokrat Partisi iktidar olduğu zaman bu konuya el atmış ve "Cumhuriyet Halk Partisinin Haksız İktisaplarının İadesi Kanunu'nu" yürürlüğe koyarak, İş Bankası'ndaki Atatürk'ün hissesinin Hazineye devrini sağlamıştır. Kanunun müzakereleri sırasında mecliste sert tartışmalar yaşanmış İsmet İnönü, Menderes'e hitaben "Atatürk'ün vasiyetini iptal ediyorsunuz" diyerek yüklenmiştir.

27 Mayıs 1960 darbesi sonrası Anayasa Mahkemesi söz konusu kanunu iptal etmiş, Cumhuriyet Halk Partisi hisselerini tekrar elde etmiş ve bugün de halen uygulandığı üzere bankanın yönetimine üç kişi sokmuştur. 12 Eylül 1980 askeri darbesinde Cumhuriyet Halk Partisi kapatıldığı için hisselerin temsili Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği'ne verilmiş ancak parti tekrar açılınca hisselerini yeniden elde etmiştir.

Siyasi ve hukuki tartışmaları problematikleri açısından açıklayacak olursak; tartışmaların başında miras hukuku ve kişisel servet temelinde, Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı için Hintli Müslümanlar tarafından gönderilen paranın maliki olmadığı, dolayısıyla İş Bankasındaki kurucu hissesinin kendisine ait olmadığı ve bu para üzerinde vasiyet gibi bir tasarrufta da bulunmasının hukuken mümkün olmadığı yönündeki iddialar vardır. İkinci tartışma ve iddia ise siyasi mülahazalar ve fırsat eşitliği çerçevesinde, Atatürk'ün vasiyetini hazırladığı dönemin koşullarında Cumhuriyet

Halk Partisinin tek parti olması, Atatürk tarafından kurulmuş olması, ancak sonrasında siyasi hayata çok partili sistemle devam edilmesi nedeniyle, bir partinin böylesine ayrıcalıklı bir durumda olmasının demokratik ilkelerle bağdaşmayacağı şeklinde düşünce ve iddialar ortaya atılmıştır.

Bu iki iddia daha fazla tarihi ve siyasi perspektif içermesi bakımından çok yönlü tartışmaya açık olmakla birlikte, aslında günümüzde tartışılması gereken husus Cumhuriyet Halk Partisinin, İş Bankası nezdinde bulunan mevcut hisselerinin; yürürlükteki Siyasi Partiler Kanunu ve Anayasa bakımından ne gibi sonuçlar doğuracağı ve bu durumun “ticari faaliyet” kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır.

Çalışmamızda bu sorunun cevabını ararken öncelikle siyasi partilerin gelir kaynakları ile ilgili genel ve çerçeve mahiyetinde açıklamalar yaptıktan sonra ikinci bölümde doğrudan Cumhuriyet Halk Partisinin, İş Bankasında bulunan hisselerinin ticari faaliyet olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışması yürürlükteki mevzuat açısından değerlendirildikten sonra son bölümde sorunun çözümü için önerilerimizi açıklayacağız.

I- Siyasi Partilerin Gelir Kaynaklarına Genel Bir Bakış

Demokratik toplumlarda, demokrasinin gerçek anlamda tecellisi için gerekli olan ögelerden biri de; ülkede farklı düşünce sistematiğine sahip siyasi hareketlerin bulunması ve bu siyasi hareketlerin demokratik çerçevede, eşitlik ilkesi gözetilerek rekabet etmek suretiyle iktidara ortak olmayı veya sivil bir baskı grubunu oluşturmayı amaçlamalarıdır. Siyasi partilerin iktidara ortak olma veya sivil siyasi bir baskı grubu oluşturma amaçlarının bulunması, ülke çapında sürekli ve yaygın bir örgüte sahip bulunmaları, onları diğer sosyal gruplardan ayırmaktadır.

Siyasi partilerin söz konusu temel amaçlarını gerçekleştirebilmek için, gelir elde etmeye ve harcama yapmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Ancak gelir elde etme ve harcama noktasında; gelirin kaynağı, harcamaların nereye ve ne şekilde yapıldığının denetimi bir takım kısıtlamalara da ihtiyaç duyulmasını beraberinde getirmektedir. Aksinin kabulü halinde iktidar adayı olan siyasi partilerin, gelir elde ettikleri kişi veya kurumlara gebe kalması, yapılan harcamaların denetimden geçmemesi nedeniyle parti içi yolsuzluk ve usulsüzlüklerin gündeme gelebileceği tartışmasıdır. Bu kapsamda siyasi partilerin de, bir hesap düzeninin ve muhasebelerinin olması kaçınılmaz bir durum olarak karşımıza çıkar. Partilerin muhasebeleri, şeffaf ve demokratik bir siyasi parti için mali işlemler hakkında bilgi sahibi olunması zorunluluğu; parti üyeleri, partilere mali destek sağlayan kişiler ve seçmenler kadar, parti yöneticileri için de önemli bir konudur.

Mukayeseli hukukta, partilerin mali denetimine ve gelir elde etme sınırlarına ilişkin konu ve kurallar bakımından birbirinden oldukça farklı uygulamalar mevcuttur. Bu uygulamalar elbette söz konusu ülkelerin demokrasi kültürü ve sosyal yapısı ile yakından ilgilidir. Bununla birlikte, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin 1516 (2001) sayılı Tavsiye Kararı'nda partilerin gelir

elde etme yöntemleri ve bu yöntemlere ilişkin sınırlamalar getirilmiş ve gelir kaynakları arasında “ticari faaliyette bulunma” hususunda müspet veya menfi bir hüküm konulmamıştır.

A- Gelir Kaynaklarına İlişkin Düzenlemeler

1982 Anayasası’ndan sonra ülkemizde halkın siyasetten uzaklaştırılma çabaları ve bu doğrultuda Anayasaya konulan kurallarla birlikte[1], siyasi partilerin mali kaynak oluşturması tamamen siyasi partilerin sırtına yüklenmiştir. Siyasi partilerin elde edebileceği gelirler; üyelik giriş aidatı ile üyelik aidatı, milletvekilliği aidatı, aday adaylarından alınacak özel aidat, parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri rumuzların satışından sağlanacak gelirler, parti yayınlarının satış bedelleri, üye kimlik kartlarının ve parti defter, makbuz ve kâğıtlarının sağlanması karşılığında alınacak paralar, partice tertiplenen balo, eğlence ve konser faaliyetlerinden ve parti mal varlığından elde edilecek gelirler, bağışlar ve devletçe yapılan yardımlar olarak Siyasi Partiler Kanunu’nda hüküm altına alınmıştır. (SPK, m. 61/2).

Konumuzu ilgilendirmesi nedeniyle diğer gelir türlerini bir tarafa bırakacak olursak, parti malvarlıklarından elde edilen gelirlerin neler olduğu ve bu gelirlerin nasıl sınırlandırıldığına da değinmekte fayda vardır. Siyasî Partiler Kanunu’na göre siyasî partilerin malvarlıklarından elde edebilecekleri gelirler, gayrimenkul kiralari ile tahvil, hisse senedi ve faiz gelirleri ile sınırlıdır. Kanun’a göre siyasî partilerin gelirleri amaçlarına aykırı olamaz. Yine Siyasî Partiler Kanunu’nun 68’inci maddesi siyasî partilerin, ikametleri ile amaç ve faaliyetleri için gerekli olanlardan başka taşınmaz mal edinemeyeceklerini, ancak amaçları içinde olmak şartıyla sahip oldukları taşınmaz mallardan gelir sağlayabileceklerini düzenlemiştir[2]. Taşınmaz mallardan elde edilen gelirlerin partilerin amaçları içinde olup olmadığına Anayasa Mahkemesi karar verecektir[3].

Partilerin menkul kıymetlerinden elde edeceği gelirler de partinin malvarlığından elde edilen gelirler arasında değerlendirilebilir. Partilerin bankalardan elde ettikleri mevduat gelirleri bu duruma örnek gösterilebilir. Faiz gelirleri günümüzde siyasi partiler için büyük bir gelir kaynağı olmuştur. Bu durum Anayasa Mahkemesi’nin siyasî parti mali denetim kararlarından da anlaşılmaktadır.

B- Ticari Faaliyet Yasağı

Türkiye Cumhuriyeti hukuk sisteminde, Anayasanın 69’uncu maddesinin ikinci fıkrasında ve Siyasî Partiler Kanunu’nun 67’nci maddesindeki emredici mahiyetteki hükümleri ile siyasî partilerin ticarî faaliyette bulunması çok açık ve yoruma imkan vermeyecek şekilde yasaklanmıştır. Bu yasağın ihlal edilmesinin yaptırımı Siyasî Partiler Kanunu’nun 104’üncü maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, bir siyasî partinin, Siyasî Partiler Kanunu’nun 101’inci maddesi dışında kalan emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesi’ne Cumhuriyet Başsavcılığınca resen yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi, söz konusu hükümlere aykırılık görürse bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasî parti hakkında ihtar kararı verir. İhtar yazısının tebliği tarihinden itibaren 6 ay içinde aykırılık giderilmediği

takdirde, Cumhuriyet Başsavcılığı o siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için Anayasa Mahkemesi'ne resen dava açabilir. Bu durumda parti hakkında kapatma davası açılması mümkün değildir. Ancak, Siyasî Partiler Kanunu'nun 104'üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi Anayasa Mahkemesi tarafından eşitlik ilkesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Bahsedilen kararlar birlikte ticarî faaliyette bulunan parti hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasa Mahkemesine başvurur ve Anayasa Mahkemesi, söz konusu hükümlere aykırılık görürse bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasi parti hakkında ihtar kararı verir. Ancak bu ihtara da uyulmazsa yapılabilecek bir şey yoktur. Anayasa'nın 149'uncu maddesinde "siyasî partilerin temelli kapatılması veya kapatılması" şeklinde bir ayırım yapılmıştır. Bu nedenle de temelli ve basit kapatma şeklinde iki farklı kapatma türü olduğu izlenimi vermektedir. Doktrinde, temelli kapatmanın partinin tüzel kişiliğini sona erdirdiği; basit kapatmanın ise, geçici olarak faaliyetten alıkoyma anlamına geldiği iddia edilmiştir. Bu görüşe göre, ticarî faaliyette bulunan bir parti hakkında para cezası verilebilir ve tekrarı halinde belirli bir süreyle sınırlı olmak şartıyla faaliyetten alıkoyma yaptırım uygulanabilir. Ancak ne Anayasa'da ne de Siyasî Partiler Kanunu'nda bu iki kavram arasında ayırım yapmayı sağlayacak özel kurallar yoktur ve iki tür kapatma için farklı sonuçlar öngörülmemiştir. Bu nedenle ticarî faaliyet yasağına uymayan bir partiye uygulanabilecek herhangi bir yaptırım yoktur.

II- Yürürlükteki Mevzuat Çerçevesinde Cumhuriyet Halk Partisinin Hukuki Durumu

Buraya kadar yapmış olduğumuz açıklamalar çerçevesinde, Cumhuriyet Halk Partisi'nin hukuki durumunu banka hissedarı olmanın "ticari faaliyet" çerçevesinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve yalnızca hissedar olmanın parti gelirleri bakımından kanuna uygun olup olmadığı konularına açıklık getireceğiz. Zira yürürlükteki mevzuat bir taraftan "ticari faaliyeti" yasaklarken, diğer taraftan parti mal varlıklarından elde edilen gelirler demek suretiyle, bu gelirin hangi mal varlıklarından olduğu noktasında bir sınırlama getirmemiştir.

A- İş Bankası Hissedarlığı ve Yönetim Kuruluna Gönderilen Üç Üye Ticari Bir Faaliyet Midir?

İş Bankası tarafından 2014 yılı birinci çeyreğinde yayınlanan faaliyet raporuna göre 31.03.2014 tarihi itibarıyla Banka hisse senetlerinin % 40,25'ine Türkiye İş Bankası A.Ş. Mensupları Muzam Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Sandığı Vakfı, %28,09'una Cumhuriyet Halk Partisi (Atatürk Hisseleri) sahiptir. Banka hisselerinin %31,66'luk bölümü halka açıktır. Halen 30 şirkette doğrudan ortaklığı bulunan İş Bankası'nın dolaylı olarak kontrol ettiği şirket sayısı 87'dir Ayrıca son olarak İş Bankasında gerçekleştirilen 28 Mart 2014 tarihli genel kurulda Cumhuriyet Halk Partisi, Mustafa Kemal Atatürk'ten kalan hisselerine karşılık İş Bankası Yönetim Kurulu'na 3 üye bildirmiştir. Bu üyelere ikisi, eski Türk-İş Başkanı ve CHP milletvekili Bayram Meral'in oğlu Kemal Meral ile Mehmet Moğultay'ın oğlu Ulaş Moğultay, üçüncü üye Prof. Dr. Turky Berksoy olmuştur.

Bu kısa ve güncel bilgiyle Cumhuriyet Halk Partisi'nin banka hisselerinin yanı sıra yönetimde de söz sahibi olduğu ve üç üye gönderdiği açıktır. Bu kapsamda Türk Ticaret Kanununun 3'üncü maddesinde "Bu Kanunda düzenlenen hususlarla bir ticari işletmeyi ilgilendiren bütün işlem ve fiiller ticari işlerdendir" denemek suretiyle ticari faaliyetin kapsamı belirlenmiştir. Dolayısıyla Cumhuriyet Halk Partisi'nin, İş Bankası yönetim kuruluna üye göndermesi, ayrıca hisse sahibi olması açıkça ticari bir faaliyettir. Ayrıca doktrinde ticari faaliyet kavramını vergi hukukçuları da, ticari kazancı tespit etmek amacıyla açıklamış ve bu açıklamada kanunda bir tanım olmadığından bahisle bizim de yaptığımız gibi Türk Ticaret Kanununun 3'üncü maddesine atıfta bulunmuşlardır. Bununla birlikte Bir faaliyetin ticari faaliyet olarak değerlendirilebilmesi bazı özellikler taşıması gerektiğinden bahisle; bu özellikleri "emek-sermaye", "devamlılık", "organizasyon", "hacim" ve "gelir ve kazanç elde etme özelliği" olarak sıralamışlardır. Bu özellikleri Cumhuriyet Halk Partisinin, İş Bankasındaki hisseleri bakımından değerlendirdiğimizde, bankaya gönderilen üç kişilik yönetim kurulu üyesinin emek, bankada bulunan %28,09 hissenin ise sermaye olarak değerlendirileceği, dolayısıyla "emek-sermaye" özelliğinin ortaya çıktığı açıktır. "Devamlılık Özelliğinin" tespitinde devamlılık kasıt ve niyetinin bulunması yeterli bir unsur olarak kabul edilmiş olduğu değerlendirildiğinde Cumhuriyet Halk Partisi hissedarlığının ve yönetime yapmış olduğu katkının bu unsurun oluşumu bakımından yeterli olduğu ortadadır. Ayrıca söz konusu faaliyetin bir "organizasyon" çerçevesinde yapıldığı, bu ticari faaliyetin bir banka içerisinde yapıldığının değerlendirilmesi halinde "hacim" özelliğini de gerçekleştirdiği, son olarak Cumhuriyet Halk Partisi lehine "gelir ve kazanç elde edildiği" açık olmakla, Cumhuriyet Halk Partisinin ticari bir faaliyetin içinde olduğu tartışmasızdır.

Tüm bunlarla birlikte, banka yönetim kuruluna üye gönderimi ile ilgili, bankanın genel kurul ve yönetim kurulu ile ilgili olarak veya hisselerle ilgili herhangi bir uyuşmazlık çıkması halinde, söz konusu uyuşmazlığın Ticaret Mahkemelerinde çözüme kavuşturulacağı da açıktır. Bugüne kadar yaşanmamış olsa da, söz konusu hisseler veya yönetime seçilen kişiler nedeniyle bir uyuşmazlık halinde Cumhuriyet Halk Partisini ticari bir davanın tarafı olarak görmek işten bile değildir.

II- Tek Başına Hissedarlık veya Hisse Senedi Alımı Gelir Yasakları Kapsamında Değerlendirilmeli Midir?

Yukarıda mevcut duruma ilişkin yapmış olduğumuz açıklamalar çerçevesinde Cumhuriyet Halk Partisinin ticari faaliyet yaptığı konusunda şüphe yoktur. Ancak cevaplanması gereken bir başka husus ise banka hissedarlığı, tahvil ve hisse senedi sahipliği bir siyasi parti bakımından ticari faaliyet sayılmalı mıdır? Eğer ticari faaliyet olarak sayılmayacaksa kanunen sayılan gelirler bakımından; şirket hisseleri, tahvil ve hisse senedi gibi gelirlerin Siyasi Partiler Kanunu bakımından hukuki durumu ne olacaktır?

Hemen belirtmek gerekir ki, herhangi bir ticari şirketin hissedarı olmak, bir şirketin hisse senedine sahip olmak kesinlikle tek başına ticari faaliyet olarak değerlendirilemeyeceği gibi, söz konusu araçlarla elde edilen gelirler de yürürlükteki mevzuat bakımından ticari kazanç veya gelir

olarak değerlendirilemeyecektir. Zira yukarıda ticari faaliyetin tanımındaki unsurlar oluşmayacağı ortadadır. Yalnızca hissedarlık “emek” unsurunun eksik olması nedeniyle ticari faaliyet kapsamında değerlendirilmemelidir. Ancak Cumhuriyet Halk Partisinin, ülkemizin en büyük bankalarından birinde 1/3’e yakın hisseye sahip olması siyasi etik açısından tartışma konusu olabilecektir.

Bunlarla birlikte 61’inci maddenin (h) bendinde “parti mal varlıklarından” elde edilecek gelirler, bir gelir kaynağı olarak hüküm altına alınmış olmakla birlikte bunların neler olduğu açıkça belirtilmemiştir. Dolayısıyla Cumhuriyet Halk Partisinin hisselerini bu kapsamda değerlendirmek de hukuken mümkün gözükmemektedir. Bir başka anlatımla, İş Bankası hisselerinin “parti mal varlıkları” içerisinde değerlendirilmek suretiyle, buradan elde edilecek gelirlerin de kanuna uygun olduğunu söylemek mümkündür.

III- Sonuç ve Değerlendirme

Yürürlükteki Anayasa ve Siyasi Partiler Kanununun emredici hükümleri gereğince bir siyasi partinin ticari faaliyette bulunması açıkça yasaklanmıştır. Her ne kadar gerek yürürlükten kaldırılan hükümler, gerekse Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümler neticesinde Siyasi Partiler Kanununun bu yasağına uymamanın hukuken bir yaptırımını kalmamış bile olsa, sonuç itibariyle fiilin yasak fiiller kapsamında olduğu tartışmasızdır.

Bu kapsamda fiili durumda, Cumhuriyet Halk Partisinin açık bir şekilde İş Bankası hisseleri ve bu hisseler nedeniyle yönetim kuruluna gönderdiği üç üye nedeniyle bir ticari faaliyetin içinde olduğu açıktır. Siyasi ve tarihi tartışmaları bir kenara bıkararak hukuk ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde bakıldığında ortaya çıkan bu durum karşısında, Cumhuriyet Halk Partisinin söz konusu hisselerden bugüne kadar kendi iradesiyle vaz geçmesi veya böyle bir niyet ortaya koyması da söz konusu olmamıştır. Bunun en büyük nedeni ise böyle bir vazgeçme iradesinin veya niyetinin ortaya konması halinde seçmeninden “Atatürk’ün mirasına ihanet ettiler” tepkisine maruz kalma ihtimali olduğunu düşünüyoruz.

Olaya siyasi etik açısından bakıldığında, özel bir bankanın yönetim kuruluna üyelerden bir kısmının siyasi bir parti tarafından atanmasının hiçbir izahının bulunmadığı da şüphesizdir. Bugün devlet bankalarına siyasi iktidarlar tarafından yapılan atamalar –haklı olarak- tartışma konusu yapılırken, bir bankaya siyasi partinin hissedar olması açıklanabilir gözükmemektedir.

Gerçekten de, Cumhuriyet’in kurulduğu yıllarda Atatürk tarafından yapılan miras tasarrufu; o dönem başka bir siyasi partinin bulunmaması, Cumhuriyet Halk Partisinin devlet ve cumhuriyet ile özdeş olması, Merkez Bankası, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kurulu ve daha bir çok kurumun zaten Cumhuriyet Halk Partisinden müteşekkil oluşu dikkate alındığında, bu miras tasarrufunun altında bir art niyet aramanın yersiz olduğu kadar, böyle bir tasarrufla Cumhuriyet Halk Partisinin hisse sahibi yapılmış olması da bir o kadar demokrasi ve hakkaniyet dışıdır.

Ancak mevcut Cumhuriyet Halk Partisinin iradesi dışında oluşmuş olan bu durumla ilgili olarak; partinin yaptırımı maruz bırakılması da –her ne kadar kanunen mümkün değilse de- hakkaniyet prensipleri ile bağdaşmayacağı gibi, kasıt unsuru bulunmaması bakımından ceza hukuku anlamında da cezayı gerektirecek bir fiil olarak değerlendirilmemesi de gerekmektedir.

Kanaatimizce bu konu demokratik siyasi yaşam, partilerin eşit rekabet etmesi, tek parti dönemi uygulamalarının bir sonucu olması, siyasi etik gibi bir çok ilke ile Atatürk'e ait olan hisselerin alımında kullanılan paranın da bizzat Atatürk'e ait olmaması nedeniyle, Cumhuriyet Halk Partisinin kendi milletvekilleri tarafından verilecek bir kanun teklifi ile çözümlenmeli ve söz konusu hisseler hazineye devredilmelidir.

---

[1] 1982 Anayasası'nın 69'uncu maddesinin 2'nci fıkrası'nın 4121 Sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki ilk hali; "Siyasî partiler, kendi siyasetlerini yürütmek ve güçlendirmek amacıyla dernekler, sendikalar, vakıflar, kooperatifler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile siyasî ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar. Bunlardan maddî yardım alamazlar" hükmünü içermekteydi. Yine aynı kanunla değiştirilmeden önce 68'inci maddenin 6'ncı fıkrası partilerin "kadın kolu, gençlik kolu ve benzeri şekilde ayrıcalık yaratan yan kuruluşlar" oluşturmasını ve vakıf kurmasını yasaklayan bir hüküm içeriordu.

[2] 648 Sayılı SPK, 73. maddesi "Siyasî partiler, amaçları dışında taşınmaz mal edinemezler. Partiler, amaçları içinde olmak şartıyla, sahip oldukları taşınmaz mallardan gelir sağlayabilirler" şeklinde bir düzenleme içermekteydi.

[3] Anayasa Mahkemesi CHP'nin 1998, 2004, 2006 yılları hesaplarının incelenmesinde partinin malvarlığından elde ettiği gelirleri Siyasî Partiler Kanunu'na uygun bulmuştur. AnyM. 26.06.2008 tarih ve E.1999/1, K.2008/80 sayılı karar, (RG, 8 Temmuz 2008, 26930); AnyM. 26.06.2008 tarih ve E.2005/24, K.2008/81 sayılı karar, (RG, 8 Temmuz 2008, 26930); AnyM. 26.06.2008 tarih ve E. 2007/21, K.2008/83 sayılı karar, (RG, 8 Temmuz 2008, 26930).